

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-12-17

Vår referens

Sanna Jälevik

Utvecklingssamordnare

sanna.jalevik@malmo.se

Revidering av Program för den nationella minoriteten sverigefinnar

STK-2024-403

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade den 22 maj 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer. Policy och program ska ses över i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov av revidering.

Ärendet beskriver hur processen för revidering av Program för den nationella minoriteten sverigefinnar har gått till samt vilka ändringar som föreslås.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott skickar, utan eget ställningstagande, förslag på reviderat Program för den nationella minoriteten sverigefinnar till berörda nämnder med sista svarsdatum den 31 mars 2026.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 260112 Revidering av Program för den nationella minoriteten sverigefinnar

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-01-12

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden
Fritidsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
Kulturnämnden
Miljönämnden
Servicenämnden
Stadsbyggnadsnämnden
Tekniska nämnden
Valnämnden
Överförmyndarnämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Kommunfullmäktige i Malmö stad beslutade den 22 maj 2014 om Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter (STK-2013-1182). Syftet med policyn är att säkerställa att Malmö stad arbetar aktivt med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån rådande lagstiftning.

Policyn kompletterades 2016 med särskilda program för de nationella minoriteterna sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar (STK-2015-1378) samt en handlingsplan för den nationella minoriteten romer (STK-2016-1419). Kulturnämnden ansvarar för samordning och revidering av handlingsplanen för romer. Detta ärende berör således inte handlingsplanen för den nationella minoriteten romer.

Policy och program ska enligt beslut i kommunfullmäktige (STK-2019-1013) ses över i slutet av varje mandatperiod för att se om det finns behov att revidering. Översyn samt eventuell revidering ska göras av kommunstyrelsen i samråd med de nationella minoriteterna. Revidering av policy och program har skett i två steg.

Först skedde revidering av Policy avseende Malmö stads arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter, som kommunfullmäktige beslutade om i september 2024 (STK-2024-396).

Under hösten 2024 och 2025 har en översyn därefter pågått av programmen för de nationella minoriteterna: sverigefinnar, judar, samer och tornedalingar. Under processen har samråd hållits med Malmöbor som tillhör dessa nationella minoriteter. Detta ärende beskriver hur processen för revidering av Program för den nationella minoriteten sverigefinnar (STK-2019-1016) har gått till samt vilka ändringar som föreslås i

programmet.

Aktuella områden för revidering

Sedan programmet reviderades senast 2020 har Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet (STK-2020-963) antagits. Stadskontoret har därför gjort bedömningen att det finns behov av att revidera program för den nationella minoriteten sverigefinnar så att den överensstämmer med Malmö stads policy för mänskliga rättigheter och rättighetsbaserat arbetssätt.

I samband med översynen av programmet har stadskontoret utifrån rättighetsbaserat arbetssätt även sett behovet att se över programmet i sin helhet utifrån klarspråk.

Stadskontoret har även sett behov av att förtydliga de hänvisningar som görs i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2025:400). Samt förtydliga att det i bibliotekslag (2013:801) anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.

Stadskontoret har också sett ett behov av ett förtydligande utifrån att de nationella minoritetsspråken inte är exklusiva för en specifik nationell minoritet. Finska kan talas av flera av de nationella minoritetsgrupperna. För stringens gällande detta för samtliga program för nationella minoriteter, föreslås finska läggas till i benämningen; Program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska.

Då alla Sveriges kommuner enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska ha mål för sitt nationella minoritetsarbete ser stadskontoret ett behov av att Malmö stads inriktningsmål på området förtydligas. I samband med att den nya socialtjänstlagen (2025:400) trätt i kraft har även ett behov av revidering av mål gällande äldreomsorg på finska identifierats.

Enligt förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns bestämmelser om att varje kommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt förordningen tillsammans med de nationella minoriteterna ska kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli respektive samiska. Detta framgår inte i nuvarande program och behöver utifrån stadskontorets översyn förtydligas.

Delaktighet och inflytande i arbetet med revideringen

Den 17 september 2024 hölls ett öppet samråd för finstalande och sverigefinska Malmöbor gällande revideringen av programmet. De Malmöbor som deltog gavs även möjlighet att lämna skriftliga synpunkter via mejl efter samrådet.

Samrådet skedde i form av en workshop, där deltagarna fick samtala om programmet utifrån de fem fokusområdena för arbetet med finskt förvaltningsområde. Dessa är förskola, skola, äldreomsorg, kultur och kommunikation. Samtalen utgick från frågeställningarna nedan:

1. Vad är bra och är viktigt att fortsatt ha med i programmet?
2. Kan något förtydligas?
3. Saknas något?
4. Borde något ändras eller tas bort?

Nedan följer en sammanfattning av de synpunkter som inkom under samrådet:

- Informationen om det uppsökande finska språkstödet Rukki och öppen förskoleverksamhet på finska behöver ses över och förbättras. Till exempel skulle information kunna sättas upp där nyblivna föräldrar rör sig, såsom populära öppna förskolor och BVC-mottagningar.
- Information om rätten till modersmålsundervisning på finska är bristfällig och rektorerna vet inte vad som gäller det finska språket.
- Kunskapsnivån om finskt förvaltningsområde upplevs låg på grundskoleförvaltningen och hos rektorer och skolledning. Förslagsvis skulle kunskapshöjning kunna nämnas tydligare kopplat till fokusområde skola i programmet.
- Mer information om äldreomsorg på finska och stöd till äldre önskas. Uppsökande informationsträffar skulle kunna vara ett komplement till mer traditionell informationsspridning.
- Inom äldreomsorgen är det viktigt med olika satsningar för att hålla i gång det finska språket, eftersom språket är viktigt för den sverigefinska gruppen. Tillgång till radio och TV på finska skulle kunna vara ett sätt att bidra till detta.
- Det är viktigt att kartlägga de behov och önskemål som finns gällande äldreomsorg på finska hos Malmös äldre. Dessa riskerar annars att bli osynliggjorda.
- Det behövs ett system för inventering av medarbetare med finsk språkkompetens inom äldreomsorgen.
- Gällande kulturutbudet för att synliggöra nationella minoriteter, borde exempel ges i stället för att endast benämna dessa som olika kulturarrangemang. Exempel som skulle kunna lyftas är teaterföreställningar, biblioteksverksamhet och kultur för äldre.

- Genom samverkan med andra kulturinstitutioner och organisationer, som exempelvis Region Skåne, skulle Malmö stad kunna erbjuda större/mer omfattande kulturarrangemang.
- Formuleringen kring planering av kulturverksamheten ”i samråd med” föreslås ersättas med ”planeras med hänsyn tagen till den sverigefinska minoritetens synpunkter”.
- I programmet nämns att Sverigefinnarnas dag den 24 februari ska uppmärksammas. Programmet bör uppdateras så att även Finlands självständighetsdag den 6 december ska uppmärksammas årligen.
- Det finns utmaningar att nå ut till den sverigefinska målgruppen i Malmö. Kanske kan man kommunicera om finskt förvaltningsområde med mer utåtriktade aktiviteter?
- Programmets målsättningar behöver konkretiseras för att möjliggöra att de följs upp.
- Det är otydligt vad som rör kommunikation och vad som rör kunskapshöjning i programmet, detta behöver förtydligas.
- Önskemål framfördes om att Malmö stad löpande ska informera om hur arbetet går framåt och utvecklas.

Förslag på ändringar i programmet

Utifrån de av stadskontoret identifierade aktuella områden för revidering samt synpunkter och förslag som lyfts fram på samrådet och via mejl har ett utkast till reviderat Program för den nationella minoriteten sverigefinnar tagits fram av stadskontoret. Synpunkter och förslag från samråd beaktas i det reviderade programmet alternativt i det kommande arbetet med implementering av programmet.

Sammanfattning av föreslagna uppdateringar och tillägg i policyn

Följande förtydliganden, uppdateringar och tillägg har gjorts i förslaget till reviderat program:

- Ny benämning för programmet föreslås bli Program för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska.
- Utifrån Malmö stads policy för mänskliga rättigheter med fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet ska Malmö stad arbeta rättighetsbaserat, vilket också förtydligas i förslaget till reviderat program.

- Förtydligande har gjorts gällande de hänvisningar som görs i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk till skollagen (2010:800) och socialtjänstlagen (2025:400). Samt förtydligande om att det i bibliotekslag (2013:801) anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken.
- Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk har lagts till kopplat till beskrivningen av finskt förvaltningsområde. Så även tillägg utifrån förordningen under inriktningsmål ”5. Utveckling och användning av finska för Malmöbor ska möjliggöras” om att Malmö stad tillsammans med finstalande och sverigefinska Malmöbor ska kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska. Under samma inriktningsmål har det också gjorts tillägg om att finstalande Malmöbors erfarenheter och behov ska ligga till grund för planeringen, så att insatserna blir relevanta och långsiktigt hållbara.
- Redaktionell genomgång har gjorts av programmet i sin helhet utifrån klarspråk. Detta innebär redaktionella ändringar som inte ändrar policyns innehåll. Syftet med dessa ändringar är att göra programmets disposition och innehåll lättare att läsa och ta till sig. Den redaktionella genomgången innefattar även rubriksättning.
- Förtydligande har gjorts av programmets inriktningar genom att benämna dess arbetsområden som inriktningsmål. Inriktningsmålen har dispositionsmässigt ordnats så att de inriktningsmål som gäller sverigefinnar ligger först och de som gäller finska ligger därefter.
- ”Att höja medvetenhet” om sverigefinska minoriteten och dess rättigheter föreslås ändras till ”att höja kunskap om”. Så även gällande det finska språket.
- De delar som gäller äldreomsorg, har ändrats så att de stämmer överens med den nya socialtjänstlagen (2025:400). Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk hänvisar sedan 1 juli 2025 genom 18 § dit och anger att rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6–9 §§ socialtjänstlagen. Även vilka äldreboenden som har finskspråkig profil har lagts till.
- Förvaltningarnas ansvar att informera om rättigheter gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk, samt arbetet med finskt förvaltningsområde, har förtydligats.

- Inriktning för arbetet med att främja möjligheter för sverigefinska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur har förtydligats.
- Inriktningar kring arbetet med det finska språket och de språkliga rättigheterna inom finskt förvaltningsområde har förtydligats.
- Förtydligande om att Malmö stad ska tydligt informera vårdnadshavare om rätten till modersmålsundervisning i finska har lagts till.
- Information om kontaktcenters möjlighet att ge service via finskspråkig telefontolk har lagts till.
- Förtydligande av arbetet med inriktningsmålet gällande möjligheten för sverigefinska Malmöbor att behålla och utveckla sin kultur har gjorts.
- I tillägg till att Malmö stad uppmärksammar sverigefinnarnas flaggdag den 24 februari årligen har Finlands självständighetsdag den 6 december även lagts till. Dessa två dagar har i tidigare samråd lyfts fram som särskilt viktiga att uppmärksamma.
- En beskrivning av sverigefinnar och finska språket har lagts till. Sverigefinska Malmöbor har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på beskrivningen.
- Förtydligande har gjorts av uppföljningsansvaret och när revidering av programmet ska ske.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret har genom att identifiera aktuella områden för revidering uppdaterat programmet så att det stämmer överens med gällande policys för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter. Förtydligandet om hur programmet utgår från Malmö stads policy för mänskliga rättigheter lyfter fram kopplingen till arbetet med mänskliga rättigheter och samt policyns fokus på barnets rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Stadskontoret menar också att den redaktionella genomgången av programmet, gör det lättare att läsa och förstå. Inriktningsmålen skapar tydligare inriktningar för arbetet med sverigefinnarnas rättigheter och finska utifrån minoritetslagstiftningen.

Genom samråd har finstalande och sverigefinska Malmöbor fått möjlighet till delaktighet och inflytande gällande programmets innehåll och inriktningar. Stadskontoret bedömer att de synpunkter som framkommit beaktats så långt det är möjligt i revideringen av programmet och kommer i övrigt att beakta övriga inkomna synpunkter och förslag i det kommande utvecklingsarbetet inom området.

Frågor

Berörda nämnder ombeds särskilt kommentera föreslaget utkast till reviderat program utifrån stadskontorets remissfrågor:

1. Har er nämnd några övergripande synpunkter på innehållet i det förslagna programmet för den nationella minoriteten sverigefinnar och nationella minoritetsspråket finska?
2. Vilka möjligheter och utmaningar ser er nämnd med de ändringar som gjorts i föreslaget program?

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare
Ana Maria Deliv Avdelningschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör